

REKENEN MET AFLATOUN

In deze les komt de geschiedenis van geld aan bod. Ook leren de leerlingen dat er vóór de euro verschillende munten in Europa waren en wordt besef bijgebracht over het belang van geld in hun leven. De leerlingen leren dat ze geld maar één keer uit kunnen geven, en dus keuzes moeten maken.

De leerlingen gaan actief aan de slag met het begrip sparen. Ze praten met elkaar over waar ze voor sparen, of ze een spaarpot hebben en hoe ze goed bij kunnen houden hoeveel geld ze hebben. Ze leren hoe ze een kasboekje bij moeten houden. Tenslotte leren ze een spaarplan op te zetten, en krijgen ze besef van wat realistisch is om voor te sparen. Je kunt wel een droom hebben van wat je wilt hebben, maar dit is niet altijd haalbaar (dus wel een computerspelletje, geen Ferrari).

Aan het einde van deze les weten de leerlingen:

- Dat men heel vroeger aan ruilhandel deed.
- Hoe geld is ontstaan.
- Dat bijna alles in het leven geld kost.
- Welke spreekwoorden er zijn die met geld te maken hebben.
- Hoe ze met een bepaald budget boodschappen kunnen doen.
- Dat je geld maar één keer uit kunt geven.
- Hoe ze geld op verschillende manieren kunnen besteden.
- Wat het nut van een kasboekje is.
- Hoe ze een stappenspaarplan op kunnen stellen.

GELDSPIN (10 MINUTEN)

Vraag aan de leerlingen wie er woorden kent die te maken hebben met geld. Maak een woordspin op het bord. U kunt de leerlingen zelf de woorden op het bord laten schrijven.

VAN SCHELPJE TOT EURO (15 MINUTEN)

Benodigheden:

- uitgeprint werkblad 1 'Rekenraadsels'.

Toelichting:

Laat de leerlingen de tekst 'Van schelpje tot euro' lezen en de bijbehorende opdrachten maken. Bespreek daarna kort de antwoorden. U vindt de antwoorden aan het einde van dit thema.

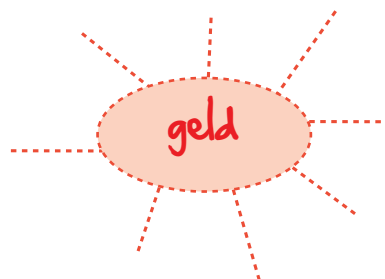
GELD EN JE LEVEN (10 MINUTEN)

Benodigheden:

- uitgeprint werkblad 2 'Rekenraadsels'.

Toelichting:

De leerlingen krijgen een lijst met activiteiten te zien. Ze vullen in of deze activiteit gratis is of geld kost. Bespreek daarna kort de antwoorden en laat hierbij naar voren komen dat dus bijna alles in het dagelijks leven geld kost, zonder dat je er bij stilstaat.

VOOR NIKS GAAT DE ZON OP (40 MINUTEN)

Bespreek klassikaal de volgende punten:

- Spreekwoorden gaan ook vaak over geld, wie kent er een?
- Weet je wat het spreekwoord betekent?
- Wie weet er nog meer?
- En de betekenis ervan?

Als de leerlingen er geen weten zijn hier enkele voorbeelden:

- Een gat in de hand hebben: heel makkelijk geld uitgeven.
- Dat geld stinkt: dat geld is niet op een eerlijke manier verdiend.
- Het geld groeit me niet op de rug: zoveel geld heb ik nou ook weer niet.
- Geld over de balk gooien: heel veel (en onverantwoord) geld uitgeven.
- Eieren voor je geld kiezen: kiezen voor zekerheid.
- Bulken van het geld: heel veel geld hebben.
- Grof geld voor iets betalen: heel veel geld voor iets betalen.
- Iemand geld uit zijn zak kloppen: op een oneerlijke manier geld van iemand vragen.
- Op je geld zitten: heel erg zuinig zijn.
- Dat is weggegooid geld: zonde dat geld hieraan uitgegeven is.
- In het geld zwemmen: heel veel geld hebben.
- Geld opent alle deuren: met geld kun je alles.
- Geld verdienen als water: heel makkelijk en veel geld verdienen.
- Geld maakt niet gelukkig: je kunt wel veel geld hebben, maar dat hoeft nog niet te betekenen dat je dan ook gelukkig bent.

Verdeel de klas vervolgens in groepjes van vier. Per groepje bedenken de leerlingen een spreekwoord waar ze een rebus van maken. Deze tekenen ze op een groot wit vel, de andere groepjes raden het spreekwoord.

Óf

Verdeel de leerlingen in groepjes van twee. Elk tweetal krijgt een spreekwoord. Laat ze als huiswerk iets voorbereiden over dit spreekwoord. Dit mag een toneelstukje zijn, een tekening, hints, of iets wat de leerlingen zelf bedenken.

Het tweetal laat klassikaal zien wat ze met het spreekwoord hebben gedaan en de rest van de klas moet raden om welk spreekwoord het gaat. Laat de kinderen daarna vertellen over de betekenis van het betreffende spreekwoord.

BOODSCHAPPEN DOEN (THUIS DOEN)

Benodigheden:

- uitgeprint werkblad 3 'Rekenraadsels',
- kassabonnetjes van de boodschappen.

Toelichting:

De leerlingen gaan met hun ouders boodschappen doen en koken. Ze krijgen een boodschappenlijstje mee, én een budget van 7,50 euro. Thuis vullen ze in hoeveel alles kostte, van welk merk en in welke winkel ze geweest zijn. Laat de leerlingen de lijst ingevuld mee naar school nemen voor een klassikaal gesprek.

=> Tip voor de docent!

Wanneer u denkt dat ouders liever niet willen meewerken aan deze opdracht, kunt u het als volgt aanpakken:

Verdeel de klas in groepjes van vier. Per groepje gaan ze naar de site van de Albert Heijn (www.ah.nl) Laat ze boodschappen doen en uitrekenen hoeveel ze betalen.

GROEPSGESPREK OVER BOODSCHAPPEN DOEN (45 MINUTEN)

Benodigheden:

- ingevulde werkbladen 'Boodschappen doen'.

Toelichting:

Verdeel de klas in groepjes van vier en laat ze hun lijstjes met elkaar vergelijken. Laat ze op schrijven wie de goedkoopste producten gekocht heeft, bij welke winkel de boodschappen gedaan waren en wie er nog geld over had voor een toetje.

Bespreek klassikaal hun bevindingen en onderstaande punten:

- Wat was de goedkoopste tomatensaus? In welke winkel was deze te koop?
- Wat was de goedkoopste kaas?
- Wie heeft het meest betaald? Hoeveel dan?
- En wie het minst?
- Heeft dit iets met de supermarkt te maken?
- Bij welke supermarkt was het vlees het goedkoopst?
- Wie heeft er geen toetje kunnen kopen? Waarom niet?
- Hoe zou je wel een toetje kunnen kopen, zonder meer geld uit te geven?
- Bij welke winkel waren de spullen het duurst?

SPAREN GEBLAZEN (15 MINUTEN)

Toelichting:

Bespreek klassikaal de volgende punten:

- Wie spaart er, en voor wat?
- Wie heeft er een spaarpot?
- Wat gebeurt er met een heel volle spaarpot?
- Kun je dan nog makkelijk tellen hoeveel geld je hebt?
- Wat zou een goede oplossing hiervoor zijn?

Vertel de leerlingen over het kasboek: wanneer je telkens opschrijft hoeveel je in je spaarpot doet, of er uithaalt, heb je een heel duidelijk overzicht van hoeveel geld je hebt. Je kunt ook aangeven waar je het geld aan uitgeeft

Laat de leerlingen de opdracht bij Creatief met Aflatoun, 'een kasboekje knutselen' maken.

JE EIGEN SPAARSTAPPENPLAN (15 MINUTEN)

Benodigheden:

- uitgeprint werkblad 4 'Rekenraadsels'.

Bij het onderdeel Creatief met Aflatoun knutselen de leerlingen een kasboekje. Nu ze dit hebben moet er ook wel echt gespaard gaan worden. Laat de leerlingen in hun kasboek het volgende spaarstappenplan invullen:

1. Wat wil ik hebben?
 2. Wat kost het?
 3. Hoe kom ik aan het geld?
 4. Hoeveel ga ik per week sparen?
 5. Hoelang duurt het voordat ik genoeg geld heb?
- De leerlingen kunnen hier tijdens het knutselen over nadenken, het lijstje invullen en dit in hun kasboek plakken.

Antwoorden bij opdrachten

Geschiedenis van geld (werkblad 1)

1. platgeslagen stukjes zilver of goud
2. zout was vroeger een waardevol product; zonder zout kon je geen eten bewaren
3. peseta
4. dan konden de landen makkelijker samenwerken
5. het hoofd van koningin Beatrix

Geld in jouw leven (werkblad 2)

- Douchen: kost geld
- Aankleden: gratis
- Ontbijten: kost geld
- Naar school met de auto: kost geld
- Naar school lopen: gratis
- Middageten op school: kost geld
- Buitenspelen in de pauze: gratis
- Naar huis lopen: gratis
- Kopje thee met een koekje: kost geld
- Muziekles: kost geld
- Avondeten: kost geld
- Tandenpoetsen: kost geld

Van schelpje tot euro

Denk je dat de mensen vroeger ook al euro's in hun portemonnee hadden? Nee hoor! Er was helemaal geen geld. Een brood haalde je bij de buurman, die bakker was. In ruil voor een paar tomaten, die in jouw groentetuintje groeiden. Ruilhandel heette dit. De mensen deden toen eigenlijk al wat jullie nu met de voetbalplaatjes doen: ruilen! Maar ja, soms was het wel wat onhandig. Wanneer je genoeg brood bij elkaar had om te ruilen voor een tafel was dat brood hartstikke oud!

Dit kon beter. Er moest iets komen, iets kleins, wat je makkelijk kon dragen en niet te vergeten; het moest ook wel iets waard zijn natuurlijk! Schelpjes; mooi, klein en makkelijk mee te nemen. Perfect, dacht men. Maar, mensen die aan zee woonden hadden veel meer schelpjes. Dit was dus een beetje oneerlijk.

Heel lang geleden, wel meer dan duizend jaar, bedachten de mensen dat zout het ruilvoorwerp moest worden. Zout was heel belangrijk. Als je iets in zout legt, bijvoorbeeld een stuk vlees, blijft het langer goed. Een soort koelkast dus!

Weg met al die munten!

Rond 200 voor Christus kwamen de eerste muntstukken. Dit waren toen nog platgeslagen stukjes zilver en goud. Met een stempel erop zodat je kon zien dat het 'echt' was. De munten werden steeds mooier gemaakt. ruim twee duizend jaar later, had elk land eigen munten en biljetten, vaak met de koning of koningin erop. Ook had elk land een eigen naam voor het geld. Zo noemden de Nederlanders het de gulden, de Fransen de franc en in Spanje betaalde je met peseta's.

Al dat verschillende geld was toch wel onhandig. Bijvoorbeeld als mensen iets bij elkaar wilden kopen, dan was het niet handig. Want wat moest iemand in Nederland met Spaanse peseta's?

Je kunt zo ook veel makkelijker handel drijven met andere landen, je hoeft niet bang te zijn dat de munt uit dat land in één keer veel minder waard is dan de jouwe.

Daarom hebben bijna alle landen in Europa besloten één munt te gebruiken; de euro.

Omdat zoveel landen de euro gebruiken, is deze munt net zo belangrijk als de Amerikaanse dollar of de Japanse yen geworden. Snap je dat een gulden die alleen door Nederlanders gebruikt wordt minder belangrijk is voor de rest van de wereld dan de euro, die door bijna alle landen in Europa gebruikt wordt?

De euro kennen jullie allemaal, heb je wel eens goed naar de muntjes gekeken Een kant van de munt is overal hetzelfde; daar staat de kaart van Europa, maar op de andere kant kunnen de landen iets van zichzelf drukken. Zo heeft Duitsland een adelaar en wij het hoofd van koningin Beatrix. Het papiergeld is wel allemaal hetzelfde.

Kijk maar eens in je spaarpot uit welke landen jouw euro's komen!

De 'bank' waar de spaarpotten worden bewaard in de klas (Uganda).

Vul maar in!

1. Hoe zagen de eerste geldstukken er volgens jou uit? Je mag ze ook tekenen.

2. Waarom gebruikte men vroeger zout als geld?

3. Hoe heet de munt die ze vroeger in Spanje gebruikten?

4. Waarom is de euro gekomen?

5. Wie staat er op de Nederlandse euro munt?

Geld en je leven!

Aflatoun merkte het gelijk toen hij op aarde aankwam; geld is belangrijk, je kán niet zonder. Heb jij dat ook al gemerkt? Wat geef je uit op een dag? Het lijkt vanzelf te gaan, maar bedenk maar eens wat er allemaal geld kost. Vul hieronder je naam in. Daarna vul je de lijst verder aan; kost het geld of is het gratis?

Een dag uit het leven van _____ (hier je eigen naam invullen)

- Douchen: gratis/~~Kost geld~~
- Aankleden: gratis/Kost geld
- Ontbijten: gratis/Kost geld
- Naar school met de auto: gratis/Kost geld
- Naar school lopen: gratis/Kost geld
- Middageten op school: gratis/Kost geld
- Buitenspelen in de pauze: gratis/Kost geld
- Naar huis lopen: gratis/Kost geld
- Kopje thee met een koekje: gratis/Kost geld
- Muziekles: gratis/Kost geld
- Avondeten: gratis/Kost geld
- Tandenpoetsen: gratis/Kost geld

En als je nu geen geld hebt? Dan kun je dus eigenlijk alleen maar naar school lopen. En buitenspelen. Kun je je dit voorstellen? Nee hè. Toch zijn er veel kinderen in de wereld voor wie dit heel normaal is.

De lunch die in deze keukens van de kleuterschool in Monteverde (Peru) wordt klaargemaakt, is gratis. Veel kids in Peru zijn ondervoed. Daarom is deze actie zo belangrijk!

Sommige kinderen in landen ver weg moeten wel twee uur lopen naar school (en weer terug!).

Boodschappen doen

Help jij thuis wel eens met boodschappen doen, of met koken? Jouw vader of moeder vindt het vast hartstikke leuk om dit samen te doen. Spaghetti maken is het makkelijkste wat er is, ik help je erbij! Dit heb je allemaal nodig:

Boodschappenlijstje (voor 4 personen)

- pak spaghetti
- 1 ui
- 1 teentje knoflook
- 1 fles of pak tomatensaus
- verse groenten die jij lekker vindt, bijvoorbeeld broccoli of paprika
- 500 gram gehakt (als je vegetariër bent neem je vegetarische gehakt)
- geraspte kaas
- en natuurlijk jouw lievelingstoetje!!!

Ga gezellig samen met je vader of je moeder naar de winkel. Kijk hier goed welke spullen je kiest. Er is namelijk 1 regel. Je mag 7,50 euro uitgeven, en geen 5 cent meer!

Bewaar het bonnetje goed, dit neem je weer mee terug naar school om in de klas te bespreken.

Thuis kun je meteen aan de slag, vraag wel of je ouders je helpen!

- Je begint met het wassen en snijden van de groenten, de ui en de knoflook.

- Beetje boter in de pan, eerst de ui en knoflook bakken, daarna het gehakt erbij. Als dit lekker bruin is de groenten erbij, even omroeren en dan de tomatensaus erbij doen. Dit prutje warm laten worden, als je het lekker vindt kun je er nog peper en zout doorheen doen.
- Voor de spaghetti zet je een grote pan water op het vuur, als dit water kookt kan de spaghetti erin. Dit laat je 10 minuten koken, daarna giet je de pan af en is de spaghetti klaar.
- Als alles klaar is, kun je de borden opscheppen; eerst de spaghetti, dan de saus, en bovenop lekker veel geraspte kaas! HmMMMM, smullen maar!

Had je nog genoeg geld voor een toetje? Wel een gaatje in je maag openlaten dan!

Vul na het eten deze tabel in:

Totale bedrag is: _____

Product	Merk	Prijs
Spaghetti		
Uien		
Knoflook		
Tomatensaus		
Groenten		
Gehakt		
Geraspte kaas		
Toetje		

Vergeet niet deze lijst en je kassabon weer mee terug naar school te nemen!

Je eigen spaarstappenplan

Vul onderstaande stappen in en plak dit vel in je kasboekje.

'Ik woon in het dorp Sojo in Peru. Wij werken in de klas al twee jaar met het Aflatounproject. Nu sparen we met z'n allen voor een schooltje naar het strand!
Mabel (12)

(Lees meer op www.planstation.nl/Planeet+Plan/Peru/Meer+Info/Handel+en+Geld)

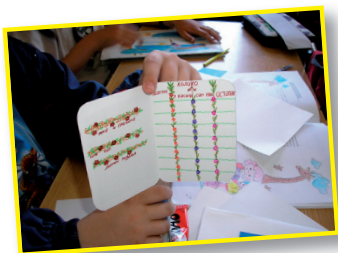
Wat wil ik hebben?

Wat kost het?

Hoe kom ik aan het geld?

Hoeveel ga ik per week sparen?

Hoelang duurt het voordat ik genoeg geld heb?

Vrolijk spaarboekje van Babusnica uit Servië

Aflatoun spaarboek van een klas uit de Filippijnen
(Lees meer op www.planstation.nl/Planeet+Plan/Filippijnen/Meer+Info/Handel+en+Geld)